

NAŞİD BAYLAV

(1903–1982)

Prof.Dr. Turhan BAYTOP

I.Ü. Eczacılık Fakültesi Dekanı

1903 yılında Manastır'da doğmuştur. Manastır eşrafından müteahhit Rifat Bey'in oğludur. Validesi Lebibe hanım Konya'dan gelip Manastır'a yerleşmiş bir ailenin kızıdır. Naşid Baylav ilk tahsilini Manastır İttihat ve Terakki mektebinde yapmış, ailesinin İstanbul'a hicret etmiş olması nedeniyle lise öğrenimini Mercan Sultanisinde tamamlamıştır. Naşid Baylav 1923 yılında İstanbul Eczacı Mektebinden mezun olmuş ve aynı zamanda Kimya okuluna da devam ederek Kimyagerlik diploması almıştır. Mezuniyetini takip eden yıllarda Eczacı Mektebi Müfredat-ı tıp ve nebatat asistanı olarak atanmıştır. (1 ve 2).

1933 Üniversite reformu ile Prof. Dr. Akif Aykut (1883–1939) Farmakognozi ve Toksikoloji profesörlüğüne, doçentliğine ise Ecz. Kim. Naşid Baylav atanmıştır. Bilgi ve görgüsünü arttırmak için devletçe Almanya'ya (Berlin) gönderilmiş ise de Berlin'e varışından kısa bir süre sonra 2. Dünya Harbi'nin çıkması üzerine yurda dönerek, Eczacı okulundaki öğretim görevine devam etmiştir. Daha sonraları üniversitece alınan, atanmış olan doçentlerin doçentlik tezi hazırlayarak imtihana girmeleri hakkındaki kararı, kazanılmış hakkı ile bağdaştıramadığı için Üniversiteden ayrılarak 12.7.1943 tarihinde İstanbul Erkek Lisesi kimya öğretmenliğine geçmiş ve 31.5.1952 tarihinde bu liseden emekliye ayrılmıştır.

Naşid Baylav gerek Eczacı Mektebinde, gerek kimya öğretmenliği ve gerekse emekliliği sırasında mesleği ile alakasını sıkı bir şekilde devam ettirmiştir. Tıbbi bitkiler ve Eczacılık tarihi onun başlıca araştırma konuları olmuştur. Eczacılık Cemiyetinde de faal olarak çalışmış, Cemiyetin yayın organı olan "Farmakolog" dergisinin ilk yöneticisi olmuş ve bu Cemiyette bir "Eczacılık Müzesi" kurmaya gayret etmiş, bazı malzeme toplamış ve fakat 2. Dünya Savaşı'nın etkisi ve maddi imkânsızlıklar nedeniyle bu arzusunu gerçekleştirilememiştir. Buna karşılık her fırsatta eczacılık tarihi ve tıbbi bitkiler hakkında yayın yapmıştır. Maddi güçlükler ve anlayışsızlıklar nedeniyle arzu ettiği oranda yayın yapamadığından daima şikayet etmiştir.

Bütün güçlüklerle karşılık, yılmayan ve çalışma isteğini kaybetmeyen Naşid Hoca "Eczacılık Tarihi" isimli

eserini 1968 yılında yayınlamaya muvaffak olmuştur. 17–25 cm ebadında 540 sayfa olan, 195 fotoğraf ve şekil taşıyan bu eser Türk Eczacılık tarihinin temel taşıdır.

Naşid Baylav; araştırmacı, hoca ve sanatkâr idi. Halen Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Kürsüsünde bulunan "Anatomik levhalar" ve hakiki deve derisinden yaptığı "Karagöz serisi" sanatkârlığının misalidir.

Son yıllarda Dinçel Laboratuvarında mesul müdür olarak bulunuyor ve her fırsat buldukça İst. Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Birimi (Başkan Prof. Dr. Arslan Terzioğlu) ne giderek eczacılık ve tıp tarihi üzerindeki araştırmalarını tamamlamaya çalışıyordu. Maalesef bu çalışmalar yarıda kalmıştır.

Merhum Eczacı Remzi Kocaer "Maalesef Üniversite ve Eczacılık âlemimizin lâıykile istifade etmesini bilemediği bir meslektaşımızdır" diyerek bu büyük insan ve araştırmacının durumunu çok iyi bir şekilde açıklamıştır. (3)

Naşid hoca, dilbilgisi, araştırma aşkı ve iyi niyetine karşılık, anlayışsızlıklar ve maddi sıkıntılar nedeniyle, yapabileceklerinin büyük bir kısmını yapamadan aramızdan ayrılmıştır. Bununla beraber yayınlamak imkânına sahip olduğu "Eczacılık Tarihi, İstanbul 1968" ile Fatih Sultan Mehmet Devrinde Tıp Eserleri ile İlaçlar, İstanbul 1953" isimli kitaplarının onu unutulmazlar arasına katacağı kanısındayım. Bu abidevi eserler onun her zaman saygı ve hayranlık ile anılmasına yetecektir.

Geçirdiği bir safra kesesi ameliyatı sonunda 6 Mart 1982 Cumartesi günü Cerrahpaşa Hastanesinde vefat eden Hoca 9 Mart 1982 günü Fatih Camiinde öğle namazından sonra yapılan tören ile Feriköy kabristanına kaldırılmıştır. Öğrencileri, meslektaşları ve dostları kendisini rahmet ve saygıyla anarlar.

1. İstanbul Ansiklopedisi 4: 2278, 1960
2. İlhami Tez: Tıp ve Eczacılık Neşriyatı, sayı 25 (1964)
3. Remzi Kocaer: Türkiye Eczacılar Almancağı 290 (1949)